

Tematické okruhy ke zkoušce ze Základů teorie a metodiky výchovy:

1. Koncepce globální výchovy (Viz Kapitoly z teorie a metodiky výchovy, str. 28-36)
2. Teorie a metodika výchovy – pojetí předmětu. Výchovné působení školy (Studie I,II + přednáška)
3. Normativní (systémové) a situační pojetí výchovy (přednáška)
4. Kázeň a ukázněnost jako společenské a pedagogické jevy (S – II + p)
5. Utváření klimatu ve školní třídě (S- I)
6. Agresivita a šikana jako výchovné problémy (S – I + p)
7. Vliv rodinného prostředí na výchovu dítěte (S – II +p)
8. Výchovné činnosti třídního učitele (S – I)
9. Pojetí a prostředky alternativní výchovy (S – II)
10. Zdravá škola. Škola podporující zdraví (S – I)
11. Dramatická výchova a hra jako výchovný prostředek (S – I)
12. Dítě ve sféře vlivů společenského prostředí. Škola jako součást sociálního prostředí (S – I + p)

Základní studijní literatura:

Střelec, S. et al. Kapitoly z teorie a metodiky výchovy I. Brno: Paido, 1998. 189 s. ISBN 80-85931-61-3.

Střelec, S. (ed.) Studie z teorie a metodiky výchovy I. Brno: MSD, 2004, 2005. 155 s. ISBN 80-86633-21-7.

Střelec, S. (ed.) Studie z teorie a metodiky výchovy II. Brno, MSD, 2005, 2006, 2011.

Stěžejní pojmy – „pojmové mapy“ – k tematickým okruhům ke zkoušce ze Základů teorie a metodiky výchovy:

- ad 1)** globální výchova, dimenze globální výchovy – vnější, vnitřní a ekologická, role učitele v globální výchově, systémové pojetí výchovy
- ad 2)** role učitele, kompetence učitele, koncepce teorie a metodiky výchovy: rovina filozoficko-axiologická, osobnostně-procesuální, bezprostředně realizační; výchovné působení výuky, humanizující tendence, kurikulární reforma, rámcový vzdělávací program, kompetence žáka
- ad 3)** výchovný systém, jeho struktura a funkce, výchovná situace, druhy situací, situační pojetí výchovy, fáze situačního pojetí výchovy, zvyky, rysy, jáství, osobnost
- ad 4)** sociálně-filozofické souvislosti kázně a svobody, anomie, liberalismus, kázeň, druhy kázně, individuální a sociální funkce kázně, příčiny neukázněného chování žáků; základní podmínky, prostředky a metody výchovy ke školní ukázněnosti
- ad 5)** klima, školní klima, typy školního klimatu, znaky pozitivního školního klimatu, školní parlament, třídní samospráva, skryté kurikulum
- ad 6)** agrese, šikana, druhy šikany, diagnostické znaky šikany, vývojové stupně šikanování, řešení šikany, prevence šikany
- ad 7)** rodina, rodina v postindustriálně - neoliberální společnosti, feministické hnutí, funkce rodiny, znaky funkční rodiny, čtyři pásma funkčnosti rodiny, postavení rodiny mezi výchovnými činiteli, standardy rodinné výchovy dětí školního věku, komponenty rodinného prostředí žáků
- ad 8)** výchovná diagnóza, anamnéza, prognóza, úkoly třídního učitele
- ad 9)** alternativní škola a vzdělávání, otevřené vyučování, komunitní škola, Škola podporující zdraví, Vzdělávací program Začít spolu, Čtením a psaním ke kritickému myšlení, Integrovaná tematická výuka, Program Dokážu to?, individuální a domácí vzdělávání, e-learning, kooperativní vyučování, projektové vyučování
- ad 10)** dramatická výchova, cíle dramatické výchovy, empatie, tvořivost, hra v dramatické výchově, simulace, alterace, charakterizace; iluze reality, zprostředkovaná a prožívaná skutečnost, funkce her, pedagogika zážitku, hra a její výchovné aspekty
- ad 11)** zdraví, holistické a interakční pojetí zdraví, podpora zdraví, Projekt Škola podporující zdraví, partnerský vztah učitele a žáka, výchova ke zdravému životnímu stylu, komunitní projekty, kompetence dospělého člověka k podpoře zdraví
- ad 12)** sociální prostředí, škola jako sociální instituce, funkce školy, rovnost a nerovnost v přístupu ke vzdělávání